

Taal is leuk

Adviezen om de taalontwikkeling te stimuleren

Deze brochure bevat een aantal tips die u kunnen helpen om de taalontwikkeling van uw kind te stimuleren.

Indien u na het lezen van de informatie nog vragen heeft of meer informatie wenst, aarzel dan niet contact met ons op te nemen.

Adelante Audiologie & Communicatie

Cluster Taal

Besteed extra aandacht aan de taal van uw kind

Praat tijdens dagelijkse activiteiten

(bv. in bad gaan, aankleden, de tafel dekken).

U kunt van deze activiteiten gebruik maken om de gebaren of handelingen van uw kind en van uzelf te verwoorden (bv. 'Hier is je beker.', 'Nu doen we water in je beker.'). Gebruik hiervoor specifieke woorden in plaats van algemene woorden (bv. 'lepel' in plaats van 'die'). Let er ook op dat u verschillende soorten woorden gebruikt als u met uw kind praat (bv. Namen, vragende woorden, woorden voor gevoelens). Gebruik de nieuwe woorden in verschillende situaties. Verder is het belangrijk dat u praat over datgene waar uw kind aandacht aan geeft. Benoem bijvoorbeeld de voorwerpen waar uw kind naar kijkt of mee speelt (bv. 'Dat is een mooie vogel.').

Zorg voor een goed taalaanbod

Gebruik korte, eenvoudige zinnen tijdens gesprekjes met uw kind. Als u merkt dat uw kind het aankan, kunt u langere en moeilijkere zinnen maken. Uw kind begrijpt vaak meer woorden dan het zegt, daarom kunt u net iets boven het niveau van uw kind praten.

Als uw kind bijvoorbeeld vooral in losse woordjes spreekt, kunt u zinnen maken van twee tot drie woorden. Praat niet te snel en herhaal vaak. Ga ook na of uw kind u begrijpt. Vraag bijvoorbeeld: 'Wat moest je nu ook al weer doen van mij?'. Probeer uw boodschap eenvoudiger te maken als u merkt dat uw kind u niet begrepen heeft (bv. 'Papa gaat naar een vergadering.' wordt 'Papa gaat met andere mensen praten.'). Benadruk daarnaast de belangrijke woorden. Zeg deze woorden bijvoorbeeld iets luider of op een andere toonhoogte. Zorg er verder voor dat u evenveel beurten neemt als uw kind en dat u de lengte en het tempo van uw beurt aan die van uw kind aanpast. Als uw kind bijvoorbeeld veel tijd nodig heeft om te reageren, doe het dan wat rustiger aan dan normaal en geef hem die tijd.

Dwing uw kind niet om te praten

Leg geen druk op het praten en laat uw kind geen woorden nazeggen (bv. Zeg nooit: 'Zeg eens poes. Kan je dat zeggen?'). Als uw kind geen zin heeft om te praten, dwing het dan ook niet.

Help uw kind om ergens om te vragen of commentaar te geven

U kunt dit bijvoorbeeld doen door: een favoriet voorwerp buiten bereik te zetten, een klein beetje drinken te geven en te wachten tot uw kind om meer vraagt, iets met opzet fout te zeggen, uw kind tussen twee dingen te laten kiezen of door even te wachten voordat u een probleem oplost (bv. Het potlood is gevallen).

Geef veel positieve reacties op de taaluitingen van uw kind

Geef complimentjes als iets goed gaat of als uw kind erg zijn best doet.

Adviezen die u kunt toepassen tijdens een gesprekje met uw kind

Stel spraakuitlokkende vragen

Stel niet alleen vragen waarop uw kind met 'ja' of 'nee' kan antwoorden. Stel zoveel mogelijk open vragen (bv. 'Wat wil je op je boterham?'). Houd uw vragen altijd kort en eenvoudig. Stel ook niet te veel vragen. Daarnaast is het belangrijk om vragen te vermijden die: te moeilijk zijn voor uw kind, zichzelf beantwoorden en niets te maken hebben met de belangstelling van uw kind. Geef uw kind voldoende tijd om de vragen te beantwoorden.

Breid de uitingen van uw kind uit

Imiteer de woorden die uw kind zegt en voeg er woorden aan toe. Bijvoorbeeld: als het kind 'miauw' zegt, kunt u 'Ja, de poes zegt miauw' antwoorden.

Als uw kind een woord of zin verkeerd uitsprekt, geef dan zelf het goede voorbeeld

Het is niet nodig om te zeggen dat uw kind een fout maakt. Reageer door zelf het goede voorbeeld te geven en het woord correct uit te spreken of de zin in een goede vorm te gieten. Bijvoorbeeld: als het kind 'mooie boeme' zegt, kunt u 'Dat zijn mooie bloemen!' antwoorden.

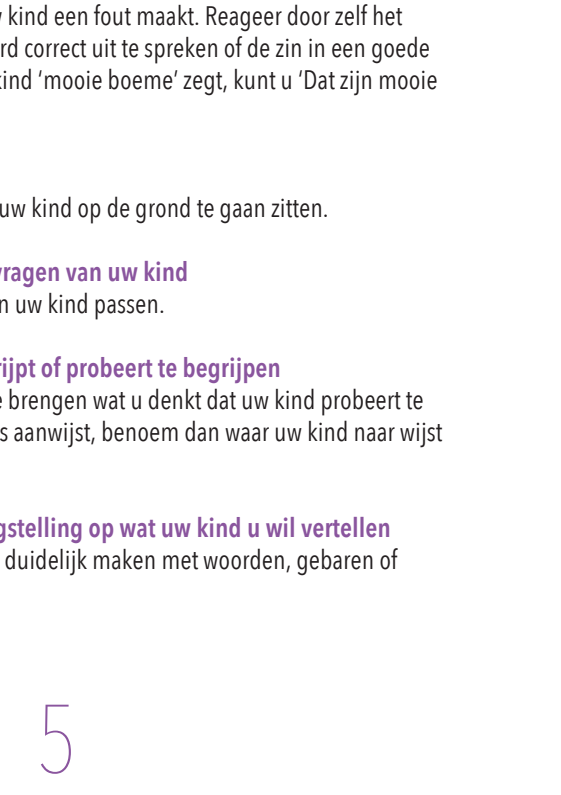
Spreek op ooghoogte met uw kind

Dit kunt u bijvoorbeeld doen door bij uw kind op de grond te gaan zitten.

Antwoord zo goed mogelijk op de vragen van uw kind

Geef antwoorden die bij de leeftijd van uw kind passen.

Laat uw kind weten dat u hem begrijpt of probeert te begrijpen

Dit kan u doen door onder woorden te brengen wat u denkt dat uw kind probeert te vertellen. Als uw kind bijvoorbeeld iets aanwijst, benoem dan waar uw kind naar wijst en vraag 'Wil je dat hebben?'.

Reageer onmiddellijk en vol belangstelling op wat uw kind u wil vertellen

Reageer meteen als uw kind u iets wil duidelijk maken met woorden, gebaren of geluiden.

Geef uw kind de leiding in plaats van een gesprekje of spel zelf in een bepaalde richting te sturen

Om uw kind de leiding te geven is het belangrijk om te kijken, wachten en luisteren. Kijk naar de lichaamstaal (gebaren, gezichtsuitdrukkingen en gedrag) van uw kind. Wacht tien tellen (tel langzaam in stilte tot tien) voordat u opnieuw begint met praten en kijk uw kind verwachtingsvol aan. Luister goed naar uw kind en geef uw kind uw volle aandacht als het iets vertelt. Onderbreek uw kind niet, ook al snapt u wat hij wil vertellen.

Maak het leren van taal leuk

Lees vaak samen met uw kind

Voorlezen en naar de plaatjes kijken is gezellig en leerzaam voor uw kind. Het is belangrijk dat u uw kind actief laat deelnemen aan het lezen. Laat hem bijvoorbeeld het boek kiezen en de bladzijden omslaan. Wacht af en toe eens en kijk of uw kind begint met vertellen. Verder kunt u de boekjes aanpassen aan de mogelijkheden van uw kind (bv. Vertel het verhaal in een rustig tempo, verander de moeilijke woorden en gebruik bekende woorden en kortere zinnnetjes.). Praat met uw kind over het boekje en lees eenzelfde boekje meerdere keren. Als uw kind oud genoeg is, kunt u de rollen omdraaien. Uw kind wordt de verteller en u neemt de rol van actieve luisteraar aan. Stel vragen, voeg informatie toe en moedig uw kind aan om de plaatjes nauwkeuriger te omschrijven. Als uw kind vaardiger wordt in het vertellen van verhalen, kunt u meer open vragen stellen en ja/nee vragen vermijden (bv. Vraag 'Wat doet die jongen?' in plaats van 'Is die jongen aan het fietsen?').

Zing een liedje tijdens dagelijkse activiteiten of zeg samen met uw kind rijmpjes op

Als u zelf zingt kunt u stoppen om het kind verder te laten zingen en zelf het tempo bepalen. Kinderen vinden het fijn om gebaren te maken tijdens het zingen. Bij het opzeggen van een rijmpje kunt u ook gebaren maken. Let erop dat u steeds dezelfde bewegingen maakt bij eenzelfde stukje tekst en praat langzaam.

Speel spelletjes met uw kind

Laat uw kind kiezen wat het met het speelgoed wil doen. Als uw kind bijvoorbeeld een auto op een huis zet, zeg dan niet dat de auto daar niet hoort. Zeg in de plaats: 'Goh, die auto staat daar hoog op dat huis.'

Zorg ervoor dat uw kind met andere kinderen speelt

Bijvoorbeeld in de speeltuin, met neefjes en nichtjes of met klasgenootjes.

Meer informatie over taalontwikkeling kunt u vinden op de website www.fenac.nl
De tips in deze brochure zijn o.a. gebaseerd op de principes van 'The Hanen Program®'.

Contact

Locaties Adelante Audiologie & Communicatie:

Venlo-Blerick en Roermond
t 045-5282900
e taalvenlo@adelantegroep.nl

Hoensbroek, Sittard-Geleen en Maastricht
t 045-5282900
e taal@adelantegroep.nl

OVER ADELANTE

Adelante is een organisatie die ondersteuning biedt aan volwassenen en kinderen die te maken hebben met de gevolgen van een ziekte, aangeboren aandoening of ongeval. Ruim 1250 professionals, medewerkers en vrijwilligers verlenen die zorg vanuit diverse locaties verspreid over heel Limburg, inclusief de poliklinieken van een aantal ziekenhuizen.

Cliënten kunnen terecht voor medisch specialistische revalidatie, gehoor-, taal- en spraakproblemen, speciaal onderwijs, medische kindzorg, sport en arbeidsrevalidatie.

Adelante richt zich niet op de beperking maar op de mogelijkheden om door te kunnen gaan. Ons motto: haal het beste uit jezelf!

www.adelantegroep.nl

